

Nõuetele vastavus piimatootmises

Merry Aart, Eesti Põllu- ja Maamajanduse Nõuandeteenistus

Nõuetele vastavuse süsteem tähendab nende põllumajandusettevõtete jaoks, kes kasutavad maad ja küsivad toetusi, keskkonnakaitse, inimeste ja loomade tervishoiu, taimetervise ning loomade heaolu alastest standarditest kinnipidamist.

Nõuetele vastavus koosneb kohustuslikest majandamisnõuetest (KM) ja headest põllumajandus- ja keskkonnatingimustest (HPK), sh rohumaade säilitamise kohustusest.

Alates 1. jaanuarist 2009 kontrollitakse põllumajandusettevõtete headest põllumajandus- ja keskkonnatingimuste osas, samuti kohustuslike majandamisnõuete esimese viie nõude ulatuses (keskkond ning loomade identifitseerimine ja registreerimine). Rahva-, looma- ja taimetervise nõuded rakenduvad alates 2011. aastast ning loomade heaolu nõuded 2013. aastast.

Vastavuse nõudeid peavad järgima taotlejad, kes soovivad saada ühtset pindalatoetust (ÜPT), energiakultuuri toetust, ebasoodsamate piirkondade toetust, põllumajanduslikku keskkonnatoetust (sh keskkonnasõbralik majandamine, mahepõllumajanduslik tootmine, ohustatud tõugu looma pidamise toetus, kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus, poolloodusliku koosluse hooldamise toetus), Natura 2000 toetust põllumajandusmaale, Natura 2000 toetust erametsamaale ning loomade karjatamise toetust.

Kehtestatud nõudeid tuleb täita kogu ettevõttes, ka maal, millele toetusi ei taotle. Täita tuleb püsirohumaade säilitamise kohustust, mida jälgib PRIA riiklikul tasandil ning millest ta teavitab tootjat vastavalt vajadusele.

Nõuete rikkumine toob kaasa toetuste vähendamise esimesel aastal maksimaalselt kuni 5 %,

Veise kõrvamärk on kollast värvi plastikust ja kannab Eesti tähist «EE»

edaspidi kuni 15 % või erandjuhul, tahtliku nõude rikkumise korral vähendatakse toetust 100 %.

Tootja, kes peab piimakarja, peab jälgima eelkõige nõudeid, mis on kirjas kohustuslikes majandamisnõuetes numbritega 6 kuni 8: Loomade identifitseerimine ja registreerimine. Need tulenevad EL direktiividest ning sätestatakse iga liikmesriigi poolt oma õigusaktidega.

Eestis on kehtestatud loomade identifitseerimisele ja registreerimisele 14 nõuet (sh veiste, kitsede ja lammaste kohta). Veiseid pidava ettevõtja jaoks on kehtestatud Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) poolt alljärgnevad nõuded:

1. Registreerimisele kuuluvat ehitist kasutada sooviv loomapidaja peab põllumajandusloomade registris registreerima loomakasvatushooned ja -rajatised ning loomade pidamiseks piiritletud alad.

2. Kui registreeritud ehitist kasutava loomapidaja tegevusvaldkond muutub, loomade pidamine ehitises lõpetatakse või muud registrisse kantud andmed muutuvad, tuleb loomapidajal PRIA-le esitada sellekohased andmed kirjalikult seitsme tööpäeva jooksul muudatusest arvates.

3. Veise kõrvamärk on plastikust ja kollast värvi. Kõrvamärgi mõlemale poolele on trükitud vähemalt Jõudluskontrolli Keskuse logo, Eesti ISO-koodi tähis «EE» ja kümnekohaline veise registrinumber. Identse registrinumbri kõrva märgid kinnitatakse veise mõlemasse kõrva.

Enne 1. oktoobrit 2000 märgistatud veise kõrvamärgil võib olla Eesti ISO-koodi tähis «EST». Euroopa Liidu liikmesriigist Eestisse toimetatud veisel säilitatakse päritoluriigi märgistus.

4. Kõrvamärk kinnitatakse veise kummassegi kõrva 20 päeva jooksul alates looma sündimise päevast või enne nimetatud tähtaja möödumist looma ühest karjast teise või tapamajja viimise korral.

Ühendusevälisest riigist imporditud veise märgistab loomapidaja 14 päeva jooksul alates importimise päevast.

5. Veise, lamba või kitse kõrvamärgi kadumise või loetamatuks muutumise korral peab loomapidaja täitma nõutud vormi ja esitama selle PRIA-le ühe päeva jooksul arvates kõrvamärgi kadumisest või loetamatuks muutumisest.

6. Veise, lamba või kitse kõrvamärgi kadumise või loetamatuks muutumise korral peab loomapidaja kinnitama põllumajandusloomale uue kõrvamärgi seitsme päeva jooksul arvates selle Jõudluskontrolli Keskusest väljastamisest.

7. Loomapidaja edastab PRIA-le nõutud vormis andmed oma veiste, lammaste ja kitsede märgistamise; liikumise; hukkamise; esmakordse poegimise korral, kui järglast ei olnud võimalik märgistada; kadumise; tapmise (oma tarbeks lihaks, lihaks tapamajas, hädatapp, kontrolltapmine, tapmine taudileviku tõkestamiseks); Eestist väljaviimise või Eestisse sissetoomise kohta EL liikmesriigist või ühendusevälisest riigist 7 päeva jooksul alates eelpool loetletud sündmuse toimumisest.

8. Loomapidaja kannab kohe veise karja toomisel veisepassi oma nime, elu- või asukoha, aadressi ja veise karjatoomise kuupäeva ning selle ehitise registreerimise numbrit, kus veist peetakse ning kinnitab need andmed allkirjaga.

9. Veisepassi kadumise, loetamatuks muutumise või passis vigade avastamise korral esitab loomapidaja uue passi saamiseks PRIA-le taotluse seitsme päeva jooksul asjakohase sündmuse toimumisest arvates. Veisepassi kadumise, loetamatuks muutumise või passis vigade avastamise korral tagastab loomapidaja veisepassi PRIA-le.

10. Loomapidaja peab nõuetekohast arvestust tema poolt peetavate veiste, lammaste ja kitsede üle ning säilitab arvestusdokumendid kolme aasta jooksul alates põllumajanduslooma karjast väljaliikumise, hukkamise, kadumise ja tapmise päevast.

11. Veiseid, lambaid või kitsi pidav isik peab olema registreeritud loomapidajana põllumajandusloomade registris.

Nende nõuete kontrollimine kuulub VTA kompetentsi. Kõiki nõuete rikkumisi hindavad kontrollasutused ühtse meetodika järgi hindamismaatriksitega. Hindamisel lähtutakse rikkumise tõsidusest (raskusest), ulatusest, püsivusest. Mittevastavuse tõsidus on seotud nõuetele mittevastavuse tagajärgede olulisusega; ulatus on seotud rikkumisega kas ühes ettevõttes (karjas) või ulatub mõju kaugemale; püsivus sõltub eelkõige selle mõju ajalisest ulatusest.

Loomade identifitseerimisel ja registreerimisel kasutatakse sageli mõistet „kari“ ja „väike kari“. Väike kari on kari, kus toimub esmatoodete tootmine isikliku tarbimise eesmärgil või väikeses koguses turustamise eesmärgil. Piirmääraks on kuni 50 loomühikut. Näiteks on loomsete esmatoodete väike kogus lehma toorpiima puhul kuni 100 kg päevas või kuni 700 kg nädalas otse farmist tarbijale müües.

Lisaks eelpool loetletud nõuetele ei tohi tootja unustada, et tal tuleb jälgida häid põllumajandus- ja keskkonnatingimusi, kuna ta taotleb vähemalt ÜPT-d; linnudirektiivi ja loodusdirektiivi nõudeid, kui tema asukoht on kaitsealal, hoiualal või püsielupaigas; arvestada tuleb põhjavee-, reoveesette- ja nitraadi-direktiiviga.

Täiendavalt saab informatsiooni PIKK portaalist, kust leiab ka pädevate nõustajate nimekirja ning PRIA kodulehelt

Lisainfo:

www.pikk.ee/nouetelevastavus

www.pria.ee/toetused/valdkond/teadmiseks/nouetele_vastavus.